

Μέσα σὲ τάφο ἀλήθεια ἄμορφο,
 Τῆς ππραχάσαν τὸ κουφάρι
 Μὰ τὴν ψυχὴ τῆς οὔτ' ὁ διάβολος
 Δὲ θάθελε νὰν τήνε πάρῃ!
 Ἐγὼ θαρρῶ ψηλ' ἀπὸ πάνου μας
 Πλανιέται, τί σὰ μπουμπουνίζει
 Μέσα στὶς μπόρες τῆ φωνίτσα τῆς
 Κάθε βροντὴ μοῦ ἀναθυμίζει.

ΝΙΚΟΣ ΛΑΓΓΑΗΣ

Κ. ΜΠΗΛΛΟΝΤ

ΖΟΥΛΙΑ

Τῆ ζούλια τὴν καλέσανε ἀπ' τὰ παλιὰ χρόνια τέρας μὲ πράσινα μάτια ἔπως εἶπαν κιόλας πὼς στὰ μάτια τοῦ φτόνου ὑπάρχει κίτρινη φλόγα. Δὲν ξαίρω ἀκριβῶς πὼς πρέπει κανεὶς νὰ τὸ πάρει αὐτό, σκετικὰ μὲ τὸ φτόνο, στὴν πραγματικὴ εἶτε στὴ μεταφορικὴ του σημασία, μὲ τὴν ἔννοια δηλαδὴ πὼς ὁ φτόνος καίει. Ὅτι ὥστόσο τῆς ζούλιας τὸ ξάναμα φέγγει στ' ἀνθρώπινα μάτια πράσινο φῶς, αὐτὸ μοῦ εἶναι γνωστὸ πραγματικά. Πράσινο, πράσινο, τὸ εἶδα πολλές φορές. Καὶ τὸ θυμάμαι τόσο καλὰ πού σ' ἔλα τὰ πράσινα μάτια κοιτάω μὲ μιὰν ἄθελη ταραχὴ. Κ' ἐπειδὴς μ' ἀρέσουνε τὰ μάτια τὰ πράσινα, κ' ἐπειδὴς φοδᾶμαι μέσα τους τὸ πατροπαράδοτο τέρας πού φωλιάζει στὸ βᾶθος τους γιὰ πάντα. Κοιμάται, πού κοιμάται, μὰ σὰν ξυπνήσει; Γιατί ἔλοι οἱ πρασινομάτηδες στ' ἀλήθεια εἶναι ζουλιάρηδες. Μόλο πού κάποτε δὲν τὸ διακρίνει κανεὶς γιὰ πολὺν καιρό.

Ὅσο γιὰ κείνην πού θυμήθηκα τώρα εἶχε μάτια γκριζὰ, ἀνοιχτὰ γκριζὰ. Κ' ἐκείνοῦ τοῦ ἄλλου πού θυμήθηκα τώρα, ἐκείνοῦ τὰ μάτια εἶταν ἀνοιχτὰ γαλάζια. Ἀγκαλὰ μιὰ καὶ θυμᾶται κανεὶς θὰ τοῦρθεὶ στὸ νοῦ πὼς καὶ στὴ Μαύρη Θάλασσα, ἔπως καὶ στὶς ἄλλες θάλασσες, ἀνάβει τὸ φῶς τοῦ Φάρου, ἔτσι καὶ σ' ἔλων τῶν χρωμάτων τὰ μάτια, μπορεὶ ν' ἀνάψει πράσινη φλόγα. Ἀλλὰ γιὰτί σώνει καὶ καλὰ πράσινη; Εἶναι τὸ χρώμα τῆς ζωῆς! Εἶτε γιὰτί ὅσο ζοῦμε στὴ ζωὴ αὐτὴ, σερνούμαστε στὰ τυφλά, καὶ ὑπάρχει τάχατες κάτι πιδ τυφλὰ ἀπ' τὴ ζούλια;

Ἴσως. Δὲν ξαίρω τίποτα. Τὸ λυσσασμένο αὐτὸ συναίσθημα, ἔρχε-

ται ἀνόητα και ξαφνικά. Σάν ἄξαφνα ἢ τύφλα νά κεντᾶ τὸν ἄνθρωπο. Κι ἀρχινάει νά παραδέρνει. Δὲ βλέπει τί πατᾶ. Δὲ βλέπει τί πιάνει, τί ρήχγει, τί σπάει ἀγύριστα. Ἰδια σὰ μεθυσμένος. Ἰδια τρελλός.

Ἐγὼ, νά ξαίρετε, τὴ μισῶ και τὴν περιφρονῶ τὴ ζούλια. Ἐσεῖς λέτε ὅτι ὁ καλλιτέχνης ὅπως γίνεται στὸ παιχνίδι τοῦ φάντη, δὲν πρέπει νά λέει ναί και ὄχι, νά μὴν ὀνοματίζει τὸ ἄσπρο και τὸ μαῦρο. Κ' ἔτσι εἶναι βέβαια. Ἀλλοιώτικα πέρα ἀπ' τὴν κατάφαση και τὴν ἀρνηση δὲ βλέπετε πιά τὴ ζωντανή ζωή, θὰ σοῦ ξεφύγει ὅπως ξεφύγει ἢ ἀμμουδιά ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δάχτυλα τοῦ σφιγμένου χεριοῦ. Ἀλλὰ ἐγὼ τὴν ὥρα ταύτη δὲ μιῶ σάν τεχνίτης, παρὰ ἅπλᾳ σάν ἄνθρωπος ποῦ κάτι τις εἶδε στὴ ζωὴ του.

Ἐχωριστὰ ἐγὼ περιφρονῶ μόνο τὸ ἓνα εἶδος τῆς ζούλιας, αὐτὴν ποῦ ἐξωτερικεύεται, και εἶναι δυὸ εἶδη ζούλιας ἢ φανερὴ κ' ἢ κρυφὴ. Ἡ κρυφὴ εἶναι ἢ χειρότερη. Ἡ μιὰ πληγώνει ἐξωτερικά, ἢ ἄλλη μέσα. Ἡ μιὰ χτυπάει τὸν ἄλλο και πετᾶ ἀπάνω του λάσπη, κόμπους ἀπὸ λάσπη και αἷμα κ' ἢ ἄλλη τὴν ἴδια τὴν καρδιά κεντᾶ, ἀκονίζει, κατατρῶγει, δὲν ξεσπᾶ στὰ λόγια, δὲ βρίχνει ξαλάφρωμα στὶς ὀμιλίες κ' ἔτσι ὡς τὸ θάνατο μπορεῖ νά φέρει τὸν ἄνθρωπο. Τὸ ξαίρει ὁ κόσμος πὼς ἢ σιγανὴ ἢ τρέλλα πάντα εἶναι πιὸ ἐπικίντυνη ἀπ' τὴν ἀγριεμένη.

Θὰ θέλατε νά μάθετε τὸ πὼς τὰ σμικράδια τοῦτα ξάναψαν στὰ μάτια τῆς γκριζομάτας; Ὅχι, ἀφέντη μου. Δὲ θέλω τώρα νά τὴ θυμηθῶ αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ἐχω παραζήσει μέσα σ' αὐτὴ τὴ λάμψη. Ὡς τὸ σιχαμό. Ἐφτασα σὲ τέτοιο μῖσος ποῦ δὲ θὰ σταματοῦσα μπροστὰ σὲ κανένα ἐγκλημα, ἔφτανε νά γλυτώσω ἀπ' αὐτὰ τὰ πολύτιμα πετράδια. Ἄς τ' ἀφήσουμε νά λάμπουν ἐκεῖ κάπου, σ' ἄλλον τόπο. Ἐγὼ εἶμαι ἡσυχος ἄνθρωπος και δὲν τ' ἀγαπῶ τοῦ κάθε εἶδους τὰ στολῖδια στὴ ζωὴ. Ὅσο γιὰ τὰ γαλάζια τὰ ματάκια, ἴσως κάτι μπρῶ νά διηγηθῶ. Πόσο κοντὰ εἶναι ὁ Οὐρανὸς στὴ Γῆ. Πὼς ὁ Διᾶβολος ἀγαπᾶ νά στολίζει μὲ τὸν ἑαυτὸ του τοὺς ναοὺς.

Θὰ ἱστορίσω μοναχὰ ἓνα μικρὸ περιστατικό. Συνέβηκ' αὐτὸ σὲ πολὺ περασμένο καιρὸ. Κ' ἐγὼ κι ὁ σύντροφός μου εἶμαστε φοιτητὲς πρωτοετείς. Ἐἴταν Γιορτές. Οἱ πρῶτες Γιορτές ποῦ ἀδειάζαμε δόλοτελα, στὴ μικρὴ ἐπαρχιακὴ πολιτεία. Ἐσεῖς εἶστε πρωτευουσιάνοι. Αὐτὴ τὴ μαγεῖα δὲν τὴν ξαίρετε. Σὲ μιὰ γελοία πολιτεία ὅπου ὅλα εἶναι καταμετρημένα, εἶμαστε ἐμεῖς ξεχωριστοὶ ἥρωες. Φοιτητὲς πρῶτα πρῶτα, δὲ σηκώνει χωρατὰ τὸ πράμα, και δεῦτερο κ' οἱ δυὸ μας ἀπ' τὸν κύκλο τῶν διαλεχτῶν. Ἐγὼ γιὸς χτηματία, σὰ νά ποῦμε στολίδι τῆς

ἀρχοντιᾶς τοῦ τόπου κι ὁ σύντροφός μου, γιῶς τοῦ πλουσιώτερου ἐμπόρου τῆς χώρας, κι ὄχι κανενὸς μπακάλη, ἀλλὰ ἐμπόρου μὲ μόρφωση καὶ μὲ γούστα. Εἴμαστε παλληκάρια διαδασμένα, σὲ κάθε μας λόγο κι ἀμέσως ὁ Μπαύρον στὴ μέση κι ὁ Σαικοπήρος. Τότε τὰ γούστα εἶταν, βλέπετε ἀλλοιώτικα. Σὲ κάθε σπιτί καλοπρόσδεχτοι ξένοι, ἀγκαλιὰ δὲν ἀξιῶναμε καὶ πολὺ τοὺς συμπολίτες μας μὲ τίς ἐπισκέψεις μας. Διαλέξαμε κᾶνα δυὸ σπιτία καὶ περιοριστήκαμε σ' αὐτά. Τὸν περισσότερο καιρὸ μας τὸν περνούσαμε—ὁ γαλαζομάτης ὁ φίλος μου στῆς κοπέλλας ποῦ ἀγάπαε—τὸνομά της ἄς τὸ ποῦμε Ὁλγα, κ' ἐγὼ στο σπιτί τῆς κοπέλλας ποῦ σὰ νὰ τὴν ἀγαποῦσα καὶ σὰ νὰ μὴ τὴν ἀγαποῦσα, τὸνομά της ἄς τὸ ποῦμε Λίζα. Ἡ Ὁλγα καὶ ἡ Λίζα εἶταν φιλενάδες ἀπ' τὸ γυμνάσιο, ἀλλὰ ἡ Λίζα εἶταν κορίτσι σοδάρ καὶ παρακολουθοῦσε παιδαγωγικὰ μαθήματα, ἐνῶ ἡ Ὁλγα εἶχε χαρραχτήρα πιδ φωτεινὸ καὶ χαρούμενο, τὴν λογάριαζαν γι' ἀστέρι θεατρικὸ καὶ πήγαινε στὴ δραματικὴ σχολή. Ὁλοι ἐμεῖς εἴχαμ' ἔρθει στὴ μικρὴ πολιτεία γιὰ τίς γιορτὲς καὶ περνούσαμε τὸν καιρὸ μας, πότε ζευγαρωμένοι, πότε ὅλοι μαζί, πότε πάλι ἐγὼ κ' ὁ φίλος μου, Ὁ γαλαζομάτης φίλος μου εἶταν πολὺ νικηφόρο παλληκάρι. Πρόφτασε ὡς τότε νὰ συντρίψει—ὄχι τραγικὰ ὡς τόσο—κάμποσες παρθενικὲς καρδιές, μὰ τώρα ἀγαποῦσε πραγματικά, ἀν κ' ἡ Ὁλγα δὲν τοῦ ἀνταποκρινότανε ὀλότελα, ἀγαποῦσε καὶ δὲν ἀγαποῦσε, ἔλεγε τὸ ναὶ καὶ τῷπαιρνε πάλι πίσω, ἔλεγε ὄχι, ξεγλυτροῦσε καὶ πάλι ξανάλεγε τὸ ναὶ. Κι αὐτὸ τραβοῦσε πολὺν καιρὸ. Καὶ μ' ὅλα αὐτὰ ἐμοιαζε νὰ τὸν ἀγαποῦσε στ' ἀλήθεια. Μὰ μιλοῦσε γιὰ τὴν ἀγάπη της πιδ πολὺ σ' ἐμένα παρὰ σ' ἐκείνον. Κ' ἐκεῖνος πολὺ μοῦ μιλοῦσε γι' αὐτήν. Πάντα. Ἐγὼ εἶμουνα γιὰ κείνον ὁ ρωμαντικὸς πιστὸς φίλος. Ἐπρεπε νὰ μοῦ ξεμολογιέται, μὲλο ποῦ μὲ κοίταε κάπως ἀπὸ ψηλοῦ γιὰτι εἶτανε πιδ γνωστικὸς καὶ πιδ ὁμορφος ἀπὸ μένα καὶ πολὺ περισσότερο τὸν εἶχε σημαδέψει ἡ προσοχὴ τῶν ξένων.

Ὅταν ὁ Σέργιος—ἔτσι τὸν ἐλέγανε τὸν φίλο μου—ἀρχίναε νὰ μιλεῖ γιὰ τὴν Ὁλγα, γιὰ τὰ θάσανά του, γιὰ τὸ ὅτι αὐτὴ τοῦ δίνει μὲ μιὰς δλάκαιρη τὴ ζωὴ, δλάκαιρη τὴν εὐτυχία τὴ μοναδική, κι ὀλότελα τοῦ σκεπάζει ἀπ' τὰ μάτια του τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του, εἶταν πάντα ἐξαιρετικὰ ὁμορφος καὶ εὐγλωττος. Ἐγὼ γιὰτι δὲν ξαίρω τὸν ὀνόμαζα πάντα ὁ μαρκήσιος Πόζα. Αὐτὸς μοῦ διηγίότανε ὅλες τίς λεπτομέρειες τοῦ ρομάντζου του, ἐνῶ ἐγὼ, ἀπὸ μέρος μου, πολὺ λίγο τοῦ μιλοῦσα γιὰ τὴ Λίζα, ἀλλὰ αὐτὸς οὔτε ἐνδιαφερότανε. Φῶς φανερὸ εἶταν γι' αὐτὸν πὼς ἐμεῖς οἱ δυὸ ὀλότελα εἴχαμε προοριστεῖ ὁ

ένας για τόν άλλο και θέβαια πώς με τόν καιρό θά παντρευόμαστε. Ωστόσο ἐγώ δὲν τὴν παντρεύτηκα τὴ Λίτσα. Ἄγχα δὲν πρόκειται γι' αὐτό.

Εἶχε πέσει φρέσκο χιόνι. Τὰ δέντρα ἔλα λιγίζαν κάτω ἀπ' τὶς καινούργιες ἄσπρες τους στολές. Εἶναι ὁμορφα τὸ χειμώνα σὲ χωριὸ ἢ σὲ μικρὴ πόλη.

Ὁ Σέργιος μοῦγραψε μιὰ σημείωση καὶ τὴν ἔστειλε με ἄνθρωπο. Ὁ ἴδιος σπάνια περνοῦσε ἀπ' τὸ σπίτι μου. Ἐγὼ σύχναζα πιδ πολὺ στὰ δικὰ του. Μοῦ πρότεινε νὰ πᾶμε ἐκδρομὴ ἔξω ἀπ' τὴν πόλη. Λαμπρά. Διαλέξαμε τὸ μέρος. Ἐγὼ ἤξειρα πὼς ὁ πατέρας μου, πού ζοῦσε στὸ χωριό, μοναχὸς του καὶ μόνο κάπου κάπου ἐρχόντανε στὴν πόλη, στὴ μάννα μου, θὰ ἔμενε ἐκεῖνο τὸ βράδι ἀκριβῶς στὴν πόλη. Ἡ Λίτσα, γιὰ κάποιαν αἰτία ἔτυχε νὰ μὴ μπορέση ν'ἔρθῃ μαζί μας κ' ἐτραδήξαμε οἱ τρεῖς. Ὅπως γίνεται πάντα σὲ τέτοιες ἐκδρομές, πήραμε μαζί μας λίγο κρασί, γλυκά. Φύγαμε.

Ὅλα εἶταν ἄσπρα κι ἀέρινα ἀπ' τὸ φρέσκο τὸ καθαρό τὸ χιόνι. Κ' ἡ ὄψη ἡ ἄσπρη τῆς Σελήνης τόσο καθάρια, ξεχώριζε στὸ βραδινὸ οὐρανό. Εἶταν ὁμορφα. Δὲν πήραμε τὸν ἀμαξά. Μπήκαμε στ' ἀμάξι οἱ τρεῖς μας. Κι ὁ Σέργιος κ' ἡ Ὀλγα εἶταν σὲ ζωηρὴ διάθεση κ' ἐπείραζαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Ἐκεῖνος εἶταν καὶ κυνηγός, ὅπως κι' ὁ πατέρας μου, γιὰ τοῦτο τὸ νὰ ταξιδεύει ἔτσι πάνω στὸ φρεσκοχυμένο χιόνι, τοῦδινε ἓνα συναίσθημα ξεχωριστό, πού ἴσως ἓνας κυνηγὸς μονάχα μπορεῖ νὰ τὸ νιώσει. Ἀπομόνωση, ξαίρετε. Δὲν σοῦ κόφτει γιὰ κανένα, ἡ ψυχὴ ξεσκλαβώνεται ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους κι ἀπ' τοὺς μακρυνούς καὶ τοὺς κοντινούς, ἀκόμα κι ἀπ' τοὺς πιδ ἀκριβοὺς. Τὸ σωστὸ ἐκεῖνη τὴν ὥρα τοῦ ἔπρεπε ἐκεινοῦ ὄχι νὰ βγῆι με ἐμένα καὶ τὴν Ὀλγα στὴν ἐκδρομὴ, ἀλλὰ νὰ πάρει τὸ τουφέκι καὶ τὰ σκυλιὰ καὶ στὸ δάσος. Κ' ἡ Ὀλγα, πιθανώτατα, νιώθοντας πὼς τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη δὲν εἶταν ἡ ἐξουσία της ἀπάνω του τόσο δυνατὴ, ὅπως πάντα, ἄφριζε σὰν τὸ κρασί. Θάρρευε πὼς ἤθελε νὰ φλογίσει, νὰ καψαλίσει. Νὰ μεθῆσει ἤθελε καὶ νὰ μεθηστῆι. Γιὰ τοῦτο καὶ με μένα σὰ νὰ μὴ μιλοῦσε ἔτσι σὰν πάντα. Δὲν συνέβαινε τίποτα ἐξαιρετικὸ, μὰ ἔτσι, σὰν κάτι ἀλλιώτικο. Σὰν κάπου, πίσω ἀπ' τὸ δάσος νὰ εἶταν ἀλλοιώτικο φῶς καὶ ν'ἄρχηγε στὰ πρόσωπά μας τὴν ἰδικὴ του ἀνταύγεια.

Μ' ἔλα αὐτὰ πηγαίναμε πολὺ εὐθυμα. Ὁ Σέργιος ἔλο καὶ μοῦ σφύριζε. Γιατί, τάχα, τὴν παράτησα τὴν ἀρραβωνιαστικιά μου, κι αὐτὴ ἡ λέξη ἀρραβωνιαστικιά ἤχοῦσε στὴ φωνὴ του περιγελαστικιά.

Δὲν μοῦ πολυάρεσε αὐτό, μὰ εἶχα πιά συνηθίσει νὰ μὲ παίρνουν στὸ φιλό κι αὐτὸς κ' ἢ Ὀλγα. Ἀῤῥέξιος εἶμουνα ἐγὼ σχετικὰ, κοντὰ τους, δὲν εἶμουν τόσο ἐφευρετικὸς. Ἐμένανε ἔλα αὐτὰ πολὺ λίγο μ' ἀπασχολοῦσαν καὶ θαυμάζω ἀκόμα, πὼς ἡ μνήμη τόσο πιστὰ ἔχει φυλάξει ἔλα αὐτὰ τὰ μικροπράματα, ποὺ εἶναι τόσο, τόσο μακρυνά. Τώρα τὰ βλέπω ἔλα τόσο καθαρὰ καὶ τόσο ὀρισμένα, μπορῶ νὰ ξεκαθαρίσω κάθε λεπτομέρεια, ὡσὰν νὰ τὰ κούρνιασα μόνος μου ἔλα καὶ νὰ τὰ σοφίστηκα. Τότες ἔμω, μ' ἔλο ποὺ δὲν εἶμαι κυνηγός, εἶμουνα διπλὰ καὶ τριπλὰ ξεμοναχιασμένος. Κοίταζα τίς λευκές, τὸ χιονισμένο δρόμο ποὺ ξέφευγε πίσω, τὸ γαλάζιον οὐρανὸ ἀπάνω, καὶ λίγο σκοπιζόμενα γιὰ τὰ ὅσα μιλοῦσαν κοντὰ μου. Γιὰ μένα δὲ μιλοῦσαν τὰ λόγια, μόνο ἡ χιονένια ἐμιλησιὰ τριγύρω, τὸ σιγανὸ βελουδένιο πανηγύρι τοῦ χιονιοῦ, ποὺ τόσο τ' ἀποβαθαίνει ἔλα.

Φτάσαμε. Στὸ χωριό, γιὰ τὴν ἀκρίβεια, στὴν ἐπαυλὴ μας, ποὺ κοντὰ τῆς στριμώχνουνταν πέντ' ἔξη καλυβίτες χωρικῶν, εἶχαμε δυὸ σπίτια. Ἐνα μεγάλο, δίπατο, μὲ μεγάλο κῆπο ὅπου πέρασα τὰ παιδικὰ μου χρόνια. Στὸ σπίτι αὐτὸ ζοῦσαμε τότες, ἡ οἰκογένεια ἔλα, μόνο τὸ καλοκαίρι. Τὸ δεύτερο μονοκατοικία, μὲ δυὸ δωμάτια καὶ μαγειρεῖο κολλημένο κοντὰ του ποὺ συγκοινωνοῦσε ἀπ' τὸ διάδρομο. Σ' αὐτὴ τῇ μονοκατοικίᾳ ζοῦσε τὸ χειμῶνα ὁ πατέρας μου καὶ περνοῦσανε ὅσοι πῆγαιναν ἐκεῖ ἐκδρομῇ, ὅταν ἔλειπ' ἐκεῖνος. Ἡ ἐπίπλωσις εἶν' ἀλήθεια δὲν εἶταν πολυτελής, ἀλλὰ γιὰ τοῦτο εἶταν πιὸ εὐθυμὰ ἐκεῖ. Στὸ δωμάτιο ποὺ εἶταν καὶ τραπεζαρία, εἶχε ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο τραπέζι, κάμποσες πολυθρόνες καὶ καρέκλες. Ἡ ντουλάπα μὲ τὰ σκεῦη τοῦ τραπεζιοῦ εἶτανε στὸ πλαγινὸ δωμάτιο, ὅπου εἶχε καὶ τὴν κρεββατοκάμαρά του ὁ πατέρας καὶ μέσα στὴν τραπεζαρία ἐκαμάρωνε μιὰν ἄλλη ἀταίριαστα μεγάλη ντουλάπα γιομάτη ἀπὸ κυνηγετικὰ ἔπλα, τουφέκια, φυσιογιωθῆκες, μιὰ τέλεια ἀποθήκη ἀπὸ κυνηγετικὰ ἐξαρτήματα. Ὁ πατέρας μου ἀγαποῦσε νὰ πηγαίνει κυνήγι, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς τὰ τρία τέταρτα τῆς ζωῆς του τὰ εἶχε περάσει στὸ ὑπαιθρο.

Ἡ γρηῃ Οὐστίνια, ἡ κλειδοῦχα, ποὺ ζοῦσε σπίτι μας ἀκόμα ἀπ' τὴν ἐποχὴ τῶν δουλοπαροίκων, μᾶς ἔφερε ἀπ' τὴν κάθα θαυμάσιο ξυνόγαλο καὶ γλυκό. Ἐμεῖς βγάλαμε κι ἀπλώσαμε στὸ τραπέζι καὶ τὰ δικὰ μας τὰ φαγώσιμα, ποὺ εἶχαμε φέρει ἀπ' τὴν πόλη. Μουρμούρισε τὸ τραγουδάκι του τὸ σαμοβάρι. Κ' ἡ γρηῃ Οὐστίνια ἀποτραβήχτηκε στὴν ξεχωριστὴ κατοικία τῆς ὑπηρεσίας, γιὰ ν' ἀφήσῃ τοὺς χαρούμενους ἀφεντάκηδες μόνους μὲ τὸν ἑαυτὸ τους καὶ γιὰ νὰ ξεγελάσει

τήν ώρα, πίνοντας τσάι απ' τὸ δικό της τὸ σαμοβάρι μὲ τὸ Γλέμπ, τὸ μουζικο, ποὺ εἶταν ἓνα εἶδος ἐπιστάτης μας στὸ χυτήμα. Ὁ Γλέμπ αὐτὸς, ποὺ ξαναφαίνεται καὶ παρακάτω στὴ διήγησή μου, εἶταν ἄντρας μὲ τεράστια δύναμη, κ' ἐπειδὴ δὲν εἶταν δλότελα ἀγνώριστος μὲ τὴν ἐθνική μας ἱστορία, —σὸ σπῖτι τοῦ καλλιεργούσαμε τὴν ἀνάπτυξη—συνείδηζε νὰ λέει πὼς ἂν καὶ εἶτανε αὐτὸς ὁ Γλέμπ, κὶ ὁ ἀδελφός του ὁ Μπόρις, —δὲν ξαίρω ἂν ὑπῆρχε κανένας τέτοιος— ὥστόσο ἂν τοῦ τύχαινε νὰ φανεῖ κάπου μπροστά του ὁ Σδιατοπέλκ ὁ Κολασμένος, αὐτὸς θὰ τὸν ξεκάνει τὸν Κολασμένο τοῦτον, μάνι μάνι. Μ' ὄλο αὐτὸ εἶταν ἡσυχος χαρακτήρας, μὰ, ἴσως καὶ νὰ τοῦ συνέβηκε στὴ ζωὴ του νὰ κόψη καποιανοῦ τὸ κεφάλι.

Οἱ φωνές της Οὐστίνιας κὶ τῶν μουζικῶν μόλις φάνανε ὡς ἐμᾶς, ἀπ' τὸ διαμέρισμα τῆς ὑπηρεσίας. Ἐμεῖς πίνανε τσάι, λέγοντας κάτι ἀσήμαντες φράσεις, κ' ἐδῶ ἄξαφνα ξέσπασε ἡ καταγιγδα, δλότελα ἀγροίκητα πὼς. Δηλαδή χωρὶς τὴν παραμικρὴ προειδοποίηση. Ἐγὼ μόλις εἶχα ἀνοίξει μιὰ μπουκάλια κρασί. Λισονέλ,μοσχάτο. Ἦ γλύκα! Τὴν αἰσθανόμουνα ἤδη τὴν εὐχαρίστηση ποὺ θὰ μοῦδινε ἓνα ποτήρι αὐτουνοῦ τοῦ νάματος. Ἄξαφνα ἡ Ὀλγα, γιὰ νὰ πειράξῃ τὸ Σέργιο, σῆκωσε τὸ δεξιὸ χέρι της, μιὰ σιγμῆ, τὸ κούνησε μπροστά στὰ μάτια της κὶ ἀμέσως τᾶπλωσε πάνω στὸ τραπέζι κὶ ἀρώτησε: «Σέργιο, δὲν εἶν' ὁμορφο τὸ χέρι μου;» «Ὅχι» ἀποκριθῆκε καίνος, ξεπίτηδες. Αὐτὴ βιαστικὰ ἄπλωσε τὸ χέρι της πρὸς τὸ δικό μου πρόσωπο καὶ πεισματωμένα, εἶπε, γυρίζοντας σὲ μένα. —«Βάσιγκα φιλήστε τὸ χέρι μου». Ὅλο αὐτὸ εἰπώθηκε ἀπὸ πεισμα, εἶταν δλοφάνερο. Ὑστερα ἐγὼ ὄχι μόνο δὲν τῆς φίλησα τὸ χέρι, μὰ εἶπα καὶ κάτι διδαχτικὸ σχετικὰ μὲ τὸ θέμα, πὼς ἐγὼ δὲ φιλῶ τὰ χέρια τῶν γυναικῶν, γιὰτὶ αὐτὸ τὸ πράμα δὲν μπορεῖ νὰ συμβιδάζεται μὲ τίς ἀρχές ποὺ ἔχω γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν ἀντρῶν καὶ τῶν γυναικῶν. Ὡστόσο ὁ Σέργιος χλώμιασε, ἀναπήδησε ἀπ' τὴ θέση του, ἔτρεξε στὸ διπλανὸ δωμάτιο, καί, ἀκούσαμε πὼς ρίχτηκε πάνω στὸ κρεβάτι. Ἡ Ὀλγα φοβήθηκ' ἀμέσως καὶ σοβαρὰ καὶ χαϊδευτικὰ τοῦ φώναξε: —«Σέργιε, Σέργιε, ἔλα δῶ». Αὐτὸς ὅμως σῶπαινε. Τέτοια σκηνὴ ἔδλεπα πρώτη φορὰ καὶ μοῦ φάνηκε πολὺ ἀνόητη καὶ ταπεινωτικὴ. Κοίταξα τὴν Ὀλγα ἐρωτηματικὰ. Ἐκείνη ψιθύρισε: —«Θὰ τὸν φέρω ἀμέσως». Σηκώθηκα ἀπ' τὴ θέση μου γιὰ νὰ πάω κοντά του στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Μὰ τὴν ἴδιαν ὥρα ἐκεῖνος ξαναπήδησε ἀπ' τὸ κρεβάτι καὶ ἔτρεξε σ' ἐμᾶς.

Δὲν ἤξαιρα ποτές μου ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή ὅτι τὸ πρόσωπο τ' ἀνθρώπου μπορεῖ ν' ἀλλάξει σὲ τόσο λίγο χρονικὸ διάστημα. Τὸ

πρόσωπό του εΐτανε θανάτικα χλωμό και παραμορφωμένο ἀπὸ σπαταμούς, στὰ μάτια του ἀστραυτε ἓνα ἄγριο πράσινο φῶς καὶ τὰ κοντοκομμένα ἀσπρόξανθα μαλλιά του ὀρθώνονταν σὰν τὸ μαλλὶ τοῦ σκύλου ποὺ νοιῶθαι τὴν παρουσία ἐχτροῦ. Δὲν εΐτανε μοναχὰ ἄλλος ἄνθρωπος σ' ἐμένα ἐλότελα ἄγνωστος, εΐταν ἐλότελα ἄλλο πλάσμα. Παραμορφωμένο καὶ φριχτὸ πλάσμα εἶσαι μοῦ φαινότανε τότες. «Σὲ μισῶ» φώναζε, σηκώνοντας ψηλὰ τὸ πρόσωπό του καὶ σφίγγοντας τίς γροθιές του:—«Πομπαιμένη»—«Σέργια, Σέργια», ἄκουσα τίς φωνές τῆς Ὀλγας, ποὺ ἀνάδινε μιὰν ἀσυνήθιστη τρυφεράδα. Σ' ἓνα ξέσπασμα χαϊδευτικὸ ἢ Ὀλγα χύθηκε ἀπάνω του, αὐτὸς ἄμως, μ' ἓνα ἀπότομο κίνημα, τὴν ἐσπρωξε καὶ τὸ ἀλλωμένο χέρι τῆς ἔπεσε ἀδύναμο, καὶ πρέπει νὰ χτύπησε πολὺ δυνατὰ πέφταντας, στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιου—«Σέργια», φώναζε ἐγὼ, «τί κάνεις;». — «Ἐσὺ δὲν ξαίρεις, Βάσια, ἐσὺ δὲν τὴν ξαίρεις τί εἶναι», ἀποκρίθηκε ἐκείνας μὲ πόνο. «Ὅλα τῆς-ξεφαντωμένα, κι ὅλα μέσα τῆς ξεπίτηδες».—«Βάσια, καλέ μου, βγῆτε μιὰ στιγμὴ ἄξω», ψιθύρισε ἢ Ὀλγα, παρακαλεστικά. «Ναί, σὲ παρακαλῶ, ἔβγα μιὰ στιγμὴ» εἶπε ὁ Σέργιας. Ἐγὼ δὲν ἤξαίρα τί νὰ κάνω. Μὲ συγκρατοῦσε ἡ προαισטיση.—«Καλὰ, θὰ βγῶ, μὰ μόνο γιὰ λίγα λεπτά, θὰ περπατῶ ἀπ' ἄξω ἀπ' τὸ σπίτι» εἶπαι «θὰ σὰς φωνάξουμε. θὰ σὲ φωνάξουμε σὲ λίγα λεπτά». Ἐφυγα.

Βγήκα στὴν αὐλὴ. Τὸ φεγγάρι ἀνέβαινε, δὲν εἶχε ἀκόμη φτάσει στὸ ἀψηλότερο σημεῖο τοῦ δρόμου του. Ἀλαφρὰ σύννεφα τρέχανε κοντὰ του καὶ γύρω του. Ὁ παλιὸς δὲ κήπος εἶταν ὅλος γεμάτος χιῶνια, εἶσαι ποὺ δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ περάσει. Ἐγὼ περπατοῦσα κοντὰ στὸ φράχτη καὶ παράξενά μοῦ φαίνονταν πῶς, ἀμέτρητες, μικρές, λεπτές φωνές, μὲ καλοῦσαν νὰ γυρίσω γρήγορα στὸ σπίτι, ἔπου ἔμεναν αὐτοὶ οἱ κοντινοὶ μου κι ἀκατανόητοι, μὰ ἐλότελα ἀκατανόητοι γιὰ μένανε ἄνθρωποι. Τί μπορούσαν νὰ λένε τώρα ἐκεῖ μέσα αὐτοὶ; Ἡ νύχτα εἶταν τόσο ἡσυχῆ. Τί ἤρθε καὶ στάθηκε ἀνάμεσόν τους σ' αὐτὴ τὴ διάφανη νύχτα, τὴν ὥρα ποὺ ἀγαποῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, τὴν ὥρα ποὺ ὅλος ὁ κόσμος τόσο μοιάζει μὲ ἀλάλητο παγγύρι, ποὺ ἀποσβολώθηκε σὲ κροῦσταλλα καὶ σὲ ἄσπρο βελούδο.

Γύρισα κοντὰ στὸ σπίτι. Δὲν ξαίρω πῶσα λεπτά πέρασαν, μὰ ἔπρεπε ὡς τόσο νὰ μὲ φωνάξουν πιά ἐκεῖνοι. Τὴν πόρτα ποὺ ἀπ' τὸ διάδρομο ἔφερνε στὸ προαύλιο τὴν ἄρησα φεύγοντας ἀνοιχτή, μὰ ἢ ἄλλη ποὺ ἔμπαινε στὸ διαμέρισμα ὅλο καὶ δὲν ἀνοιγε. Πέρασα γοργὰ κοντὰ ἀπ' τὰ παράθυρα. Πίσω τους σαλεύανε ἀκαθόριστες σκιές. Ἀνάμεσα ἄμως ἀπ' τὰ παγωμένα τζάμια δὲν εἶταν δυνατὸ νὰ διακρίνω τίποτα.

Μιὰ ἀνησυχία μὲ κατέλαβε—καὶ δὲν εἶναι τάχα παράξενο—ἕνα αἰσθημα προσβολῆς, πὼς εἶμουνα ὑποχρεωμένος νὰ καρτερῶ ἐγὼ στὴν ἀδελή, τὴν ὥρα ποὺ αὐτοὶ καθόντανε ἐκεῖ στὴν κάμαρα μόνον οἱ δύο τους.

Μπήκα στὸ διάδρομο καὶ πῆγα ὡς τὴν πόρτα, μ' ἄξαφνα σταμάτησα στὸ ἄκουσμα τῆς παρακονιάρικης, παρακαλεστικῆς φωνῆς τῆς Ὑλγας καὶ τῆς φωνῆς τοῦ Σέργιου, ποὺ ἀπαντοῦσε καὶ εἶταν τόσο ἀγνωρίστη γιὰ μένα. Ἡ ἀγνωρίστη αὐτὴ φωνὴ εἶταν φωνὴ μεθηρημένου, μὰ ἔχι ἀπὸ κρασί, κ' ὑπῆρχε στὴ φωνὴ αὐτὴ μιὰ ἀναγελαστικὴ τρυφεράδα. Μιλοῦσε ὁ Σέργιος.—«Ἐμπρὸς λοιπόν, Ὀλετοκα, διάλεξε, μὲ ποῦ τουφεκί νὰ σὲ τουφεκίσω. Νὰ μ' αὐτό; Εἶτε μ' αὐτὸ τὸ ἄλλο; Εἶτε μὲ τὸν γκρᾶ; Τῆς στιγμῆς!» Ἀλήθεια, ὑπῆρχε στὴ φωνὴ του μιὰ θετικὴ τρυφεράδα. «Διάλεξε ντέ. Θὰ κάνουμε γάμο».—«Μὴ μουρμουρίζεις», ξανάειπε ἄξαφνα, ἀλλάζοντας τόνο φωνῆς. «Τὶ τρίζεις τὰ δέντικ σὰν κουτάβι; Ἴσως ἀκόμα νὰ σὲ δαίρω προτοῦ σὲ σκοτώσω».

Μεῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα τὸν κρότο τοῦ κόκκορα τοῦ πλοῦ, ποὺ ὀρθώνονταν. Πλησίασα γρήγορα στὴν πόρτα, ἀλλὰ, φεύγοντας ἄκουσα πὼς κατέβηκεν ἡ κλειδαριὰ καὶ πὼς ἡ πόρτα εἶταν πιὰ κλειστὴ ἀπὸ μένα. Ἐπρεπε νὰ μπῶ μὲ κάθε τρόπο. Μὰ ἤξαιρα πὼς ἂν ἔδινα φωνή, ὁ Σέργιος δὲ θὰ μ' ἄφηγε νὰ μπῶ, κ' εἶχα ἀκούσει ἀπ' τὴ φωνὴ του πὼς αὐτὸς δὲ χωράτεσε καὶ πὼς θὰ πρόκανε σὲ μιὰ τέτοια περιπτώση νὰ τὴν τουφεκίσει τὴν Ὑλγα. Ἡ σκέψη ποὺ ἔφεξε μέσα μου εἶταν καλότυχη. Πέτυχα μὲ τὸ ἀπροσδόκητο. Ζυγώνοντας τὴν πόρτα χτύπησα διαστικὰ καὶ δυνατὰ κάμποσες φορές. Καὶ πρὶν ἀκόμα ὁ Σέργιος πού, ὁ χτύπος αὐτὸς τόνο βρήκε ἀπροετοίμαστο, προετάσει: νάρθει στὰ σύγκαλά του, ἡ Ὑλγα, μαντεύοντας πὼς εἶμουνα ἐγὼ, πετάχτηκε στὴν πόρτα καὶ σήκωσε τὴν ποταούγα. Μπήκα.

Ὁ Σέργιος πραγματικὰ εἶταν μεθηρημένος, ἔχι ἀπὸ κρασί. Τὰ γιόμισμένα ποτήρια εἶταν ἀνέγγιχτα πάνω στὸ τραπέζι. Μῆτε ἡ Ὑλγα μῆτ' ὁ Σέργιος πρόβρασαν νὰ τ' ἀγγίξουν. Κ' οἱ δύο του; βρισκότανε σὲ μιὰν ἀνήμερη χασομάρα, καὶ φαινότανε ἀπ' τὰ ρούχα τους πὼς ἔχι μιὰ φορὰ μονάχα, στὸ διάστημα ποὺ ἔλειπα, βρεθήκανε σὲ κατάσταση πάλης. Στ' ἀριστερὸ τὸ μάγουλο τῆς Ὑλγας φαινότανε ἕνα μακρὸ τσουγκρένισμα σίγουρα ἀπὸ τὸ πέσιμό της στὸ πάτωμα, εἶπου θ' ἀγγίξει κανένα σουβλερὸ πράμα. Ὁ Σέργιος φαινότανε πιωμένος ἀπὸ τὴν ἐχτέλεση ποὺ ετοίμαζε καὶ γιὰ τὴν ὁποία ἀκόμα καὶ τώρα δὲν ἀμφέβαλε. Ἡ ντουλάπα μὲ τὰ τουφεκία εἶταν ἀνοιχτὴ, ἕνα τουφεκί καὶ

τονταν πάνω στην καρέκλα, κοντά στο τραπέζι, άλλο ένα είχαν ακουμπισμένο στον τοίχο στην πλησιέστερη γωνιά.

—Θέλετε μάρτυρες; είπε ο Σέργιος με τόνο περιγελαστικό, γυρίζοντας στην Όλγα. Ήμένα έκανε πώς δέ μ' αντελήφθηκε καθόλου είτε πώς μ' έλογάριαζε σαν άψυχο αντικείμενο. «Καλά τότες θά σάς τουφεκίσω μπροστά σέ μάρτυρες.»

Έκλεισε πάλι την πατούγα και πετάχτηκε στη γωνιά όπου είχαν ακουμπισμένο τὸ τουφέκι.

—Σέργιε έλα στον έαυτό σου είπα έγώ, πιάνοντάς τον απ' τὸ χέρι. Τι θές νά κάνεις; Έλα στον έαυτό σου, τὸ βλέπεις πὼς αὐτὴ θε σούφταιζε σέ τίποτα.

—Βάσιε, φώναξε αὐτὸς, μανιωμένος, ἐσὺ θὲν ξαίρεις. Βάσιε, καλέ μου, φύγε.

—Βάσιε, μὴ φύγεις, σάν ἤχῳ ξαναεἶπε ἡ Όλγα, πιάνοντάς με ἀπὸ τὸ χέρι.

—Ά, τοῦ λὲς ἐσὺ, φώναξε ὁ Σέργιος, καί, πιάνοντάς την ἀπ' τοῦς ὤμους τὴν έρριξε με δύναμη χάμω.

Έδῶ ἀνάμεσα μου καὶ τοῦ γαλαζομάτη μαρκησίου Πόζα έγινε μιὰ σκηνή, ὀλωσδιόλου ἀνάξια γιὰ τοὺς ἥρωες τοῦ Σίλλερ.

—Νά δέριεις γυναίκα! ξεφώνησα έγώ ἀγαναχτισμένος καὶ τὸν έπιασα ἀπ' τὸ λαιμό.

—Ά, τῆς παίρνεις τὸ μέρος! ἀποκρίθηκε ὁ Σέργιος κ' έπιασε κι αὐτὸς με τῆ σειρά του τὸ λαιμό μου.

Πάντα νόμιζα πὼς ὁ Σέργιος εἶταν δυνατώτερός μου καὶ πιδ πιδέξιος. Μὰ εἴτε μοῦδωσε δύναμη ἢ λύσσα ποῦ μ' έπιασε, εἴτε μέκανε πιδ εὐστροφο ἢ συναίστηση εἰ ἂν μ' έδαξε κάτω αὐτὸς θά γινότανε φονικὸ, πάντως σ' αὐτὴν τὴν πάλη βγήκα πιδ δυνατὸς καὶ πιδ πιδέξιος έγώ. Ένοιωθα ὡστόσο εἰ αὐτὸς ὁ θρίαμβος δὲ θά διαρκούσε πολὺ καιρὸ κι ἄρχιζα νά τόνε στριμώχνω τὸ Σέργιο πρὸς τὴν πόρτα, γιὰ νά τὴν ἀνοίξω. Δὲν ἤξαιρα τί θά κάνω παρακάτω, ένοιωθα ὅμως, εἰ χωρὶς ἄλλο έπρεπε νά τὸν ξεσπρώξω ὡς τὴν πόρτα νά σηκῶσω τὴν πατούγα καὶ νά τὴν ἀνοίξω ὀλότελα. Οὔτε μιὰ στιγμή δὲ συλλογιζόμουνα τὸν έαυτό μου· μοῦ φαίνονταν ὅμως πὼς κάθε λεπτὸ μπορούσε νά εἶναι ἀνεπανόρθωτο.

Πιασμένος με τὰ χέρια σὰ γάντζους με τὸ Σέργιο, ξεσπρώχτηκα ὡς τὴν πόρτα καὶ γδέρνοντας τὸ πετοὶ τοῦ ἀριστεροῦ μου χεριοῦ, πέτυχα, χωρὶς νά πάψω τὴν πάλη, νά σηκῶσω τὴν πατούγα. Ό,τι συνέβηκε ὕστερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἴσως πιδ πολὺ γελοῖο παρὰ τραγικὸ.

Μόλις γύρισα την πατούγα, ο Σέργιος άρχισε να με καταβάλει κ' ένοιωθα πιά πώς σε λίγο αυτός θα μ' έσπρωχνε πίσω άπ' την πόρτα. Έβλεπα την τελευταία μου δύναμη τόν ξανακόλλησα στην πόρτα που την έσπρωξα κι άνοιξε και χωρίς κανένα πιά ίχνος ίπποτισμού σ' αυτήν την καθόλου ίπποτική πάλη, ξεφώνησα. «Άνθρωποι, Γλέμπ, έδω.» Οι άνθρωποι όμως εΐταν πιά στο διάδρομο, γιατί είχαν άκούσει τίς φωνές μας και τὸ θόρυβο τῆς πάλης άπ' τὸ μαγεριό. Στεκότανε στο διάδρομο και δέν τολμοῦσαν νά μπουν. Τώρα πιά μᾶς εΐχαν κυκλώσει και μᾶς παρακαλοῦσαν νά μὴ θυμάνουμε και νά μὴ μαλλώνουμε.

Συγκινητικώτερη εΐταν ἡ στάση τῆς γρηῃς τῆς Οὐστίνιας, που, ξεγώντας δλη τὴ σκηνή με δικό της τρόπο, καθησυχαστικά μᾶς ἀφάδιαζε πὼς ἂν εΐμαστε δυὸ νομάτοι ἔμεις κ' ἡ κοπέλλα μιά, ἔχει ὡστόσο στὸν κόσμο κι ἄλλα κορίτσια. Ἡ Ὀλγα σ' ἔλο τὸ διάστημα τῆς πάλης μας, που εἶν' ἀλήθεια πὼς εΐταν πολὺ γλήγορη, στεκότανε κι οὔτε ζωντανὴ ἔμοιαζε οὔτε πεθαμένη, μᾶς κοίταζε ἀποσβολωμένη στὴ θέση της και δέν ἄλλαζε οὔτε τώρα στάση.

Ἡ ἀπροσδόκητη ἐπέμβαση τῆς ἀνθρωπότητος, που δέν ἔμπαινε καθόλου στὴ σκηνοθεσία τοῦ φόνου, τὸν ξεμέθησε τὸ Σέργιο. «Εἶναι πρόστυχο, αὐτὸ», μοῦ εἶπε «Ἴσως», τοῦ ἀποκρίθηκα ἐγὼ. Καὶ ἀφ' οὔ πρόσταξα τὴν πιστὴ ὑπηρεσία νά πάει πίσω στοῦ μαγεριό, εἶπα τοῦ Γλέμπ νά ζέψει τᾶμάξι και τοῦ πρόστεσα πὼς θα φύγω μαζί του.

Εΐταν ἀλήθεια φοβερὰ ἄσχημα δλ' αὐτά. Μὴ ξαίροντας όμως τί μπορούσε νά σοφιστεῖ ὁ Σέργιος, ἔδοκίμαζα και τὴν ἐπιθυμία νά διατάξω νὰν τὸν δέσουν.

Ὅσοσο καθήσαμε εἰρηνικά στίς σάνιες, ἐγὼ στὴ θέση τοῦ ἀμαξά, μᾶ με τὸ πρόσωπο γυρισμένο σὲ κείνους. Ὁ Γλέμπ σὲ μιά στιγμή ἀρματώθηκε τὴν κάπα του κι ἀμίλητος ὀδηγοῦσε.

Δέν προφτάσαμε νά περάσουμε καμιά δεκαριά μέτρα άπ' τὸ σπῆτι και νᾶσου και πετάγεται ὁ Σέργιος άπ' τίς σάνιες (και τὸ θάνει στὴν τρεχάλα πίσω γιὰ τὸ σπῆτι. «Θά σκοτωθεῖ μοναχός του» εἶπε με φωνὴ διαπεραστική ἡ Ὀλγα. «Γλέμπ, ἐφώνηξα ἐγὼ, παίρνοντας άπ' τὰ χέρια του τὰ χαλινάρια, «φτάσ' τονε και με κάθε τρόπο φέρ' τον ἔδω.» Ὁ Σέργιος βλέποντας τὸ μάταιο και τὸ ἀδύνατο τῆς ἀντιστάσης, γύρισε πίσω κ' ἤρθε κοντά μας. «Ἵπὸ τὴν εὐγενῆ σας φρουράν», εἶπε εἰρωνικά, και, χαιρετώντας κάθισε στὴ θέση του. «Ἵπὸ φρουράν, λοιπὸν ὑπὸ φρουράν, που νά σὲ πάρει ὁ διάβολος, εἶπα ἐγὼ

ἐρεθισμένος ἀπὸ μέσα μου. Νὰ εἶμαι φρουρὸς ὅποιαυδήποτε καθόλου δὲ συμφωνοῦσε μὲ τὰ γούστα μου.

Αὐτὸ εἶταν ὄλο κι ὄλο. Σωπαίνοντας φτάσαμε στὴν πόλη. Κάποτε κάποτε ὁ Σέργιος κοίταγε γύρω του σὰν ἄνθρωπος, ποῦ ξυπνοῦσε ἀπὸ βαρὸν ὕπνο. Ὑστερα, τὸ κεφάλι του, μὲ τὸ μεγάλο ἄσπρο καλπάκι, ἔπεφτε πάνω στὸ στήθος του. Μέσα στὴ νυχτερινὴ χιονιά, κάτω ἀπ' τὸ φεγγάρι ποῦ ἔφεγγε ἀπὸ ψηλά, καὶ μέσα στὴν ἀποσβολομένη μας τὴ σιωπῆ, μοῦ φαινότανε σὰν πιασμένος ληστής. Εἶτανε φοβερὸς καὶ ἀξιολύπητος. Ἀφοῦ φτάσαμε στὴν πόλη θέλησε νὰ μείνει μόνος μὲ τὴν Ὀλγα γιὰ νὰ μιλήσουνε οἱ δύο. Αὐτὴ ὅμως δὲν ἤθελε κ' ἐγὼ δὲν τὸ ἐπέτρεπα. Τότες γύρισε παρακαλεστικά σ' ἐμένα κ' ἐγύρευε νὰ πάω νὰ μείνω τὴ νύχτα σπῆτι τους. Δὲ μπορούσε νὰ μείνει μόνος. Εἶπα στὸ Γλέμπ, νὰ σιωπήσει γιὰ ὄλα καὶ τὸν ἔστειλα σπῆτι μας, κι ὁ ἴδιος ἔμεινα τὴ νύχτα στοῦ Σέργιου. Μοῦλεγε τούτα κ' ἐκεῖνα. Τὸν ἄκουα σιωπηλός, ὅπως ἄκουν τὸν ἄρρωστο. Τί ἄλλο; Τὸ πρῶτ' φέρανε μιὰ ἰσημεῖωση ἀπ' τὴν Ὀλγα. Τοῦγραφε πὼς ἀναμεσό τους δὲν ὑπῆρχε πιὰ τίποτα. Καὶ τί θαρρεῖτε; Παράδερνε κατὰ γῆς σὲ σασημοὺς κ' ἐγὼ τὸν παρηγοροῦσα. Τὸν παρηγοροῦσα καὶ τοῦ ἔδινα ἐλπιδες, ἐνάντια στὴ συνειδήσή μου. Κατόπι πάλι, ἐγὼ, ἀναλαμβάνοντας καθήκοντα ρωμαντικοῦ φίλου, πηγαινοερχόμενα δυὸ καὶ τρεῖς φορὲς στὴν πειστωμένη τὴν Ὀλγα καὶ γύρευα νὰ τὴν πείσω νὰ μὴ τὸν φέροι ὡς τὴν αὐτοχτονία. Ξανταμωθῆκανε, μὰ ἐκεῖνη τὸν ἔβαλε σ' ἓνα μακρὸν πειρασμό. Ὀλάκαιρο χρόνο τὰ εἶχαν μισοχαλασμένα. Κατόπι, μὲ ὄλα αὐτά, τὸν παντρέψτηκε. Καὶ ξαίρετε, τί εἶναι ἡ εἰρωνία τῆς τύχης; Τὸ μαντέψατε, βέβαια. Εἶναι τόσο ἀπλό. Τὴν εἶχα συναντήσῃ στὴ ζωῆ μου δυὸ φορὲς, σὲ μεγάλα διαστήματα. Κ' ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν παλιὰ ἀνάμνηση εἶταν μαζί μου εἰλικρινής, μοῦλεγε πὼς τώρα τὸν ζουλεύει αὐτὴ. Αὐτὸς τὴν ἀγαποῦσε πιὸ λίγο ἀπ' αὐτὴν, εἴτε ἔτσι τῆς φαινότανε καὶ τὸ δαιμόνιο τῆς ζούλιας εἶχε μετοικῆσει μέσα της. Ὅχι μὲ τέτοια ἀγριεμένη μορφή, μὰ ὅπως εἶπ' ἀπ' τὴν ἀρχή, ἡ ἡσυχὴ τρέλλα εἶναι πάντα πιὸ ἐπικίνδυνη.

Ἄπ' τὰ Ρωσικά.

ΣΤΑΒΡΟΣ ΚΑΝΟΝΙΑΗΣ